

KIRSI
ETULA

SUNNA
VALKEAPÄÄ-IKOLA

KRISTA
KELTANEN

Helmi

BY MEKKOTEHDAS

WSOY

Helmat

BY MEKKOTEHDAS

KIRSI
ETULA

SUNNA
VALKEAPÄÄ-IKOLA

KRISTA
KELTANEN

Helmat

BY MEKKOTEHDAS

Werner Söderström Osakeyhtiö
Helsinki

© Tekijät ja WSOY 2022

Werner Söderström Osakeyhtiö

Vaatemallit, kaavat ja tekstit:

Kirsi Etula ja Sunna Valkeapää-Ikola

Valokuvat: Krista Keltanen

Graafinen suunnittelu ja taitto: Päivi Häikiö

Kaavojen sarjonta: Iti Tigas

Kirjan ohjeilla saa tehdä vaatteita vapaasti omaan käyttöön.

Ohjeiden kaikenlainen kaupallinen käyttö on kielletty.

ISBN 978-951-0-48060-1

Painettu EU:ssa

Sisällys

KIRJASTA	7	KUIN SILLOIN ENNEN Ester	17
ENNEN OMPELUA	10	OMENAPUUN ALLA Adele	25
Kaavakoon valinta	10	KESÄAAMUNA Sienna	33
Kaavojen piirtäminen	10	SALAINEN PUUTARHA Camilla	41
Kaavan sovittaminen	11	AAMUKASTEINEN MAA Viola	51
Kankaan valinta	11	VIIME SÄTEET Vilja	59
Materiaalimenekki	11	VALMIINA LÄHTÖÖN Saana	67
Kankaan kutistaminen	11	KÄSI KÄDESSÄ Alva ja Hellevi	75
Kankaiden leikkuu	11	YHTENÄ ILTANA Malin	89
YLEISIÄ OMPELUOHJEITA	12	KOTIKULMILLA Oili	99
Neulaaminen	12	KYNTTILÖIDEN SYTTYESSÄ Livia ja Silva	107
Kappaleiden huoltelu	12	LEIKKUUSUUNNITELMAT	124
Aukileikkaukset	12	MUUNNELMAT	130
Päärmeet	12	KIITOS	135
Huoltelu vinokaitaleella	13		
Poimutus	14		
Kumilankapoimutus	14		
Vinojen reunojen tukeminen	14		
Piilovetoketjun ompelu	15		
Tukikankaat	15		

Kirjasta

Kymmenisen vuotta on ehtinyt vierähtää siitä, kun tapasimme toisemme ensimmäistä kertaa. Lähes yhtä kauan on kulunut aikaa ensimmäisen Mekkotehdas-kirjan julkaisusta. Tässä ajassa äidin helmoissa pyörivistä tyttösistämme on kasvanut nuoria neitoja ja helmoja on ehditty hulmutella niin arjessa kuin juhlassa, matkoilla ja nyt jo neljännen kerran kirjan kansien välissä.

Ajatus Helmat-kirjasta syntyi täydellisen mekkokaavan metsästyksestä, kesäjuhlien kaipuusta, yhdessä tekemisen ilosta ja kuvauspäivien kutkuttavasta jännityksestä. Vuosien varrelle on mahtunut monenlaisia projekteja, ompeluksia ja satoja metrejä poimutuslankaa. Samalla ajatus on kirkastunut: mekot tuntuvat edelleen meille siltä kaikkein omimmalta jutulta.

Kirjaan valikoituneissa malleissa on runsaita helmoja ja muhkeita hihoja. Mukaan mahtuu myös muutama selkeälinjainen malli. On nopeasti valmistuvia mekkoja, mutta myös vaativampaa puuhaa sadepäivien varalle. Kangasvalinnoilla mekoista ja hameista saa muokatuksi juuri omaan tyyliinsä ja eri vuodenaikoihin sopivat versiot.

Kirjasta löytyvät ohjeet ja kaavat kymmeneen mekkoon ja kolmeen hameeseen sekä vinkkejä mekkomuunnelmien tekemiseen. Kaavat ovat ko'oissa 34–52.

Toivomme teille mitä parhaita mekkokesää: loputtomia rantapäiviä Vilja-mekossa, ja syyskesän pimeneviä kynttiläiltoja Silva-mekkoon kietoutuneena ja kaikkia ihania hetkiä siltä väliltä.

Kirsi, Sunna ja Krista

Ennen ompelua

KAAVAKOON VALINTA

Vartalon mittaamiseen kannattaa pyytää apua ystävältä, sillä mittoja ottaessa tulee seisoa suorana paikallaan. Ennen kaavakoon valintaa tarvittavat seuraavat mitat itsestäsi:

Rinnanympäryys, joka mitataan vaakasuoraan rinnan korkeimman kohdan ja lapaluiden yli.

Vyötärönympäryys, joka mitataan vyötärön kapeimmalta kohdalta.

Lantionympäryys, joka mitataan lantion leveimmältä kohdalta.

Meitä on hyvin monen mallisia, ja vain harva mahtuu tietyn koon muottiin kaikilta mitoiltaan. Vaikka rinnanympäryys olisi kokoa 38, voi vyötärönympäryksen mitta olla jotain ihan muuta kuin saman koon taulukkomitta. Mittataulukon mitat ovat kiinteitä vartalon mittoja. Kaavoihin on lisätty mallin vaatimat väljyyssvarat.

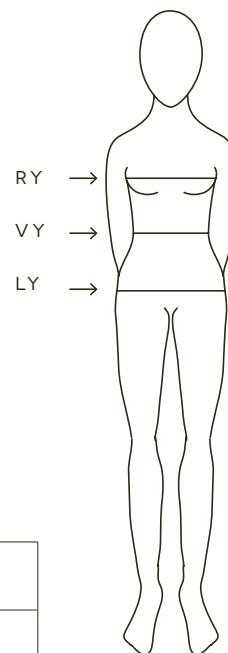
Kirjan mallit on kaavoitettu 168 cm pitkälle henkilölle. Jos olet olennaisesti lyhyempi tai pidempi, tee kaavoihin pituutesi vaatimat mittamuutokset ennen vaateen leikkaamista. Tarkistettavia kohtia ovat mekon KT-pituus, sekä hihan ja helman pituus.

KAAVOJEN PIIRTÄMINEN

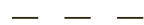
Jokaisen ohjeen kohdalla mainitaan, millä kaava-arkilla kaavan osat ovat. Löydät ne arkilta vaatemallin nimen ja värikoodin avulla. Jäljennä kaavat arkeilta kaavapaperille, ja muista merkitä huolellisesti kaikki kaavassa olevat merkinnät. Osa kaavoista on jaettu kahteen osaan kaava-arkilla, joten yhdistä kaavan osat ennen leikkaamista.

KOKOTAULUKKO

Koko	34	36	38	40	42	44	46	48	50	52
Rinnanympäryys cm	80	84	88	92	96	100	104	110	116	122
Vyötärönympäryys cm	62	66	70	74	78	82	86	92	98	104
Lantionympäryys cm	86	90	94	98	102	106	110	116	122	128

KAAVAMERKIT

KE

KT

langan suunta, ls	kaava asetetaan kankaalle siten, että nuoli kulkee hupioreunan kanssa samaan suuntaan.
taite	kaavan reuna asetetaan kankaan taitteelle
keskietu	nenä-napalinja
keskitaka	selkärankalinja
hakki	kohdistusmerkki, jonka avulla esim. hihan saa kohdistettua paikoilleen.
muotolaskos	ompele laskoksen reunat yhteen
poimutus	ompele viivan osoittamalle matkalle poimutus-ompeleet kankaan reunaan

KAAVAN SOVITTAMINEN

Ennen vaatteiden leikkaamista on hyvä tarkistaa kaavojen koko ja varmistaa, että vaatteessa on riittävästi väljyyttä. Tässä vaiheessa myös hihojen, lahkeiden tai helman pituutta on helppo muuttaa. Hyvä tapa mitata kaavan istuvuutta on teipata kappaleet kiinni toisiinsa ja sovittaa niitä alusvaatteiden päälle.

KANKAAN VALINTA

Materiaalien valinta vaikuttaa yllättävän paljon siihen, miltä valmis vaate tulee näyttämään. Samalla kaavalla jäykästä puuvillasta ommeltu mekko näyttää ja tuntuu aivan erilaiselta kuin vaikkapa laskeutuvasta viskoosista tehty leninki. Kankaan kuosin ja värin valinta muuttavat nekin vaatteiden tyyliä ja ilmettä ratkaisevasti. Sopivan kankaan valinta on taito, joka kehittyy vain kokeilemalla.

Erityisesti aloittelevan ompelijan kannattaa ommella harjoituskappale esimerkiksi edullisesta puuvillakankaasta ennen suosikkikankaaseen tarttumista. Puuvilla on helposti käsiteltävä materiaali. Sitä on helppo leikata, eikä se yritä karata ompelukoneen paininjalan alta ommellessa.

Tämän kirjan vaatteet on suunniteltu kudotuille kankailla. Itse suosimme kesämekoissa hengittäviä luonnonmateriaaleja, kuten puuvillaa, pellavaa ja silkkiä, sekä selluloosasta valmistettuja muuntokuituja, kuten viskoosia ja Tenceliä. Ohuet kankaat (esim. laskeutuvat viskoosi ja Tencel), sopivat mitä parhaiten hulumhalmisiin mekkoihin. Volyymia, ryhdikkyyttä ja muhkeita puhvihihoja kaipaava valitsee sen sijaan ohuehkon puuvilla- tai pellavakankaan. Vaatekohtaisissa ompeluohjeissa on kerrottu kangassuosituksista. Kannustamme olemaan rohkea ja kokeilemaan vaatemaleja erilaisilla kankailla.

MATERIAALIMENEKKI

Vaatteiden materiaalimenekki on laskettu 145 cm levyisten kankaiden mukaan. Kapeampaa kangasta voi tarvita yllättävän paljon enemmän, ja vastaavasti leveämpää kangasta vähemmän. Hanki kangasta hieman suositeltua enemmän, koska se voi kuitua pesussa. Vaatteiden materiaalimenekit löytyvät ohjeista.

KANKAAN KUTISTAMINEN

Uudet luonnonkuituiset kankaat on aina hyvä kutistaa ennen leikkaamista, sillä muuten vaate voi kutistua heti ensimmäisessä pesussa liian pieneksi tai menettää muotonsa. Kutistamisen voi tehdä joko kastamalla kankaan veteen, pesemällä sen pesukoneessa tai höyryttämällä kankaan esimerkiksi silitysraudalla.

KANKAIDEN LEIKKUU

Aseta jäljentämäsi kaavat kankaalle leikkuusuunnitelman mukaan. Leikkuusuunnitelmat löytyvät kirjan takaosasta sivuilta 124–129.

Kaavat ovat kaava-arkilla ilman saumanvaroja. 1 cm:n levyiset sauman- ja pääärmevarat piirretään mittalevyn ja kangasliidin avulla kankaalle. Sivulla 12 on kerrottu erilaisista päärmävaihtoehtoista. Päättä heti alkuun, millaista päärmettä käytät helmassa ja hihansuissa, ja lisää kappaleisiin tarvittava päärmeara.

Pidä kaavat paikoillaan nuppineulojen tai painojen avulla. Varmista kaavoja asettaessasi, että kangas on kokonaan leikkuupöydällä. Pöydän reunan yli roikkuva kangas voi vääristää kappaleiden muodot. Tässä on oltava tarkkana erityisesti ohuiden kankaiden kanssa. Kuviollisia ja raidallisia kankaita leikattaessa on tärkeää huomioda, että kuosikankaan kuviot ovat samansuuntaisesti vaatteiden kaikissa kappaleissa.

Kaavanosien tärkein merkki leikkuussa on langansuuntamerkki, joka löytyy jokaisesta kaavanosasta. Se on joko nuolipäinen viiva tai LS-lyhenne. Kaavat tulee asettaa ja neulata kankaalle siten, että langansuuntamerkki on kankaan hupipioreunan (= purkautumaton reuna) suuntaisesti. Langansuuntaa kannattaa noudattaa tarkasti, sillä muutoin ompeluksesta voi tulla omituisen muotoinen tai vaatteiden saumat alkavat kiertää.

Jäljennä kaikki kaavamerkit kankaalle ennen leikkaamista merkitsemiskynällä, räätälinliidulla tai jäljentämispaperia ja kaavapyörää käyttäen. Ompelun kannalta tärkeitä merkkejä ovat muun muassa rintamuotolaskokset sekä hihan kohdistus- ja poimutusmerkit.

MUUNNELMAT

Muutamista mekoista on muunnelmat sivuilla 130–133.

Ester

s. 17

Adele

s. 25

Sienna

s. 33

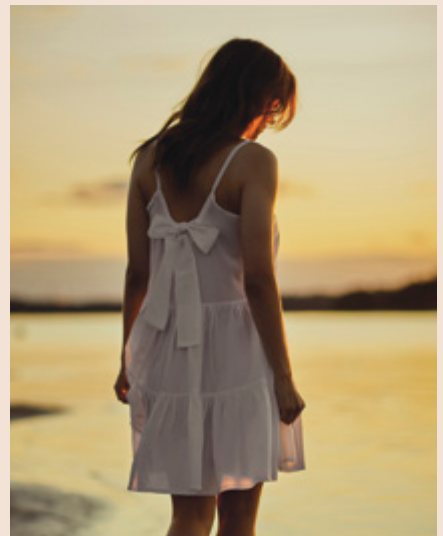
Camilla

s. 41

Viola

s. 51

Vilja

s. 59

Saana

S. 67

Alva

S. 78

Hellevi

S. 84

Malin

S. 89

Oili

S. 99

Livia ja Silva

S. 107

Odotettu neljäs ompelu- ja kaavakirja Mekkotehdas-kirjojen tekijöiltä

Helmat on kesämekkojen aarreaitta, josta löytyy kymmenen mekko- ja kolme hame-mallia niin rimpsujen rakastajille kuin klassiseen tyyliin mieltyneille. Takuuvarmat ohjeet ja huolella tehdyt kaavat tekevät ompelemisesta vaivatonta. Kaikki mallit ovat ko'oissa 34–52, ja kirjassa opastetaan myös tiettyjen mallien muuntelemiseen.

Kirsi Etula ja Sunna Valkeapää-Ikola ovat aiemmin julkaisseet suositut ompelukirjat *Mekkotehdas* (2012), *Mekkotehdas aikuisille* (2015) ja *Mekkotehdas koulutyttöjen tyyliin* (2016). Valokuvaaja Krista Keltanen on kuvannut useita kauniita kirjoja ja lukuisia sisustusjuttuja aikakauslehtiin.

